

SzocKafé 2015.05.19.

Mi hiányzik az Etikai Kódexből?

A szokottnál kevesebben gyűltünk össze, feltételezhetően a szakmát éppen a bérkérdés foglalja le, de „off-record” akadt olyan feltételezés is, miszerint az Etikai Kódexszel való foglalkozás, a tartalmi megfontolások éppen az elkövetett hibák kellemetlen tükrét tartaná a szakemberek elé, ezért nem szívesen foglalkoznak vele.

Az Etikai Kódexről való gondolkodás előtt mindig ki kell hangsúlyozni, hogy a Kódexnek nincs jogszabályi súlya, megsértésének nincs igazából szankciója.

A szociális szakemberek kézenfekvő etikai dilemmája, hogy mi a helyzet, az ügyfél privát szférájával, amikor kapcsolatuk nem önkéntes, hanem kötelezett.

Nagy a felelősség abban, hogy egy esetet hatósági útra vigyen a szociális szakember, mert attól kezdve büntetőügyként kezelik, és a szociális munkás illetéktelenné válik. Nehéz annak megítélése, hogy meddig jó „falazni”, meddig nem jelentjük hatóságilag. Mik azok a határok, amelyeknél már azt állítjuk, hogy kimerítettük a rendelkezésünkre álló lehetőségeket? Hogy ártunk a legkevesebbet egy családnak? Sokszor nehéz megítélni, hogy egy szülői pofon a bántalmazás állandósult kelléke, vagy egy kevésbé tudatos pedagógiáé, ami szocializációs, kulturális háttérű.

Két dilemma csúszott össze: a kötelezett kliens (és a kötelezett szociális munkás), valamint a hatalomhoz való dörgölözés dilemmája. A szociális munkás mindegy milyen helyzetben van, neki szociális munkásként kell viselkednie – tehát akkor is, ha hatósági kötelékben dolgozik. A szociális munkás munkaidejének döntő hányadát a hatóságnak való megfelelés, az ellenőrző feladatok elvégzése teszi ki. Ez súlyosan hozzájárul ahhoz, hogy bizalomvesztés tapasztalható a kliensektől a szociális szakemberek iránt, bár az ügyfelek is különbséget tesznek: a gyermekjólétiseket „zsákos néaninek” hívják, de a családsegítőhöz szívesen fordulnak segítségért.

Határt kell húzni a védelem és a szociális munkás védelme között.

A törvényi elvárásoknak való megfelelést is bele kell foglalni az Etikai Kódexbe.

Nagy a szórás normákban, társadalmi értékekben. Sokszor változtatnak a törvényen, ehhez nem tud az Etikai Kódex alkalmazkodni.

Az sem egységes, mikor kell kiemelni a gyereket a családból. Nem lehet pontosan megmondani, hogy hol vannak a határok.

A törvény úgy szól, hogy anyagi okoknál fogva nem lehet gyereket a családból kiemelni, mégis az esetek 2/3-a ide vezethető vissza. Pedig egy gyerek állami ellátása 3 millió forint évente (ebben benne van az őket ellátó, nevelő személyek fizetése is). Lehet, hogy a családnak nyújtandó kisebb segélyekkel nem lenne szükséges a kiemelés.

A szociális munkás feladata lenne, hogy a helyzetet egyénileg ítélje meg, a jogszabály felszínességén túl.

A gyermekbántalmazási ügyekben, ha érez a család részéről együttműködést, nem biztos, hogy a kiemelés a legjobb módszer, de ez a szociális munkás felelőssége. De még az együttműködés hiányának, megtagadásának is több oka lehet, az sem lehet egyértelműen egy ilyen határ.

Fontos lenne az elhanyagolás, bántalmazás, lelki terror fogalmainak meghatározása. A bántalmazás egyik értelmezési lehetősége: szisztematikusan felépített agresszió, a felek között nincs partneri viszony. A bántalmazás – családon belüli (kapcsolati) erőszak szabálysértésnek számít, amíg nem halállal végződik. Szociális munkásként szinte lehetetlen bejelentést tenni, viszont, még ha sikerül is, akkor az ügyfél sok esetben még kiszolgáltatottabbá válik. Éppen ezért **az Etikai Kódex 27§-nak módosítására tett javaslat a szöveg kiegészítése azzal: „amennyiben ez az ügyfél érdekét szolgálja”.** – kell, hogy az ügyfélnek legyen beleegyezési joga.

Arra a felvetésre, miszerint ellentét mutatkozik abban, hogy nőjogi álláspont szerint egy szociális szakembernek hinnie kell a bántalmazott elbeszélésének, míg egy gyakorló családgondozó megkérdőjelezi az ügyfél által elmondottakat, - mert tapasztalatból tudja, hogy sokféle játszma húzódhat meg egy-egy történet mögött – megállapodtak a résztvevők, hogy **a bántalmazásról érkező panaszok minden esetben kivizsgálandók – ez az Etikai Kódexben is megjelentendő!**

A szociális munkások sokszor hátrítják a bántalmazásos ügyekkel való foglalkozást, mert általuk ők maguk is életveszélybe kerülnek. Gyakorlati tapasztalat, hogy vidéki településeken leginkább csak a rendőrség tud hatékonyan intézkedni, mert fizikai erőt tud felmutatni a bántalmazóval szemben.

További javaslatok az Etikai Kódex változtatására:

Az Etikai Kódex gyengesége, hogy nem ad normát a munkahelyi (főnök-beosztott, és kollégák egymással) konfliktusos helyzetekre.

Ki kellene egészíteni az újabb társadalmi jelenségekkel járó helyzetek, etikai dilemmák szabályozásával, pl. online segítség. Fontos lenne, hogy a szakmai közösség körében még inkább elterjedjen a Kódex. Pl. egyházi szociális intézményeknél is figyelembe

vegyék, hiszen mára jelentős hányadot képvisel ez a szegmens az ellátásban.